

ТЕРИТОРИАЛНО И СЕЛИЩНО УСТРОЙСТВО И АРХИТЕКТУРА

4-5'87

ТЕРИТОРИАЛНО И СЕЛИЩНО УСТРОЙСТВО И АРХИТЕКТУРА

4-5/87

Рег. №114

ИЗДАНИЕ НА КОМИТЕТА ПО ТЕРИТОРИАЛНО И СЕЛИЩНО
УСТРОЙСТВО, КНИПИАТ „ГЛАВПРОЕКТ“, КНИПИ
„СОФПРОЕКТ“, КНИПИТУГА И ТЕРИТОРИАЛНИТЕ
ПРОЕКТАНТСКИ ОРГАНИЗАЦИИ В СОФИЯ, ПЛОВДИВ, БУРГАС,
ШУМЕН И РУСЕ

СЪДЪРЖАНИЕ

Н. с. арх. Емил Леков - Някои архитектурно-градоустройствени изисквания и проблеми при реализацията на 65 ПМС	3
Арх. Зоя Разсолкова - Целева програма за прилагане на електронноизчислителна техника в градоустройственото проектиране	7
Инж. Димо Петров - Структура и роля на крайселищната територия при определяне на енергийните характеристики на населените места	9
Н. с. инж. Пламена Борисова, н. с. арх. Антоанета Йовева - Паркоустройство на територията на водните течения, овразите и деретата в малките населени места за нуждите на отдиха	19
Н. с. арх. Мая Георгиева - Изисквания за обновяване на жилищните сгради и структурни единици, строени по монолитен и индустриален начин	27
Арх. Георги Георгиев - За някои проблеми на нормативната база при организация на обитаването в зоната на влияние на големите градове	30
Инж. арх. Зузана Илинчева, инж. Павел Краус - 25 години от създаването на Кабинет по точни методи в НИИАС - Прага, ЧССР	34

За някои проблеми на нормативната база при организация на обитаването в зоната на влияние на големите градове

Арх. ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ - ТПО – Шумен

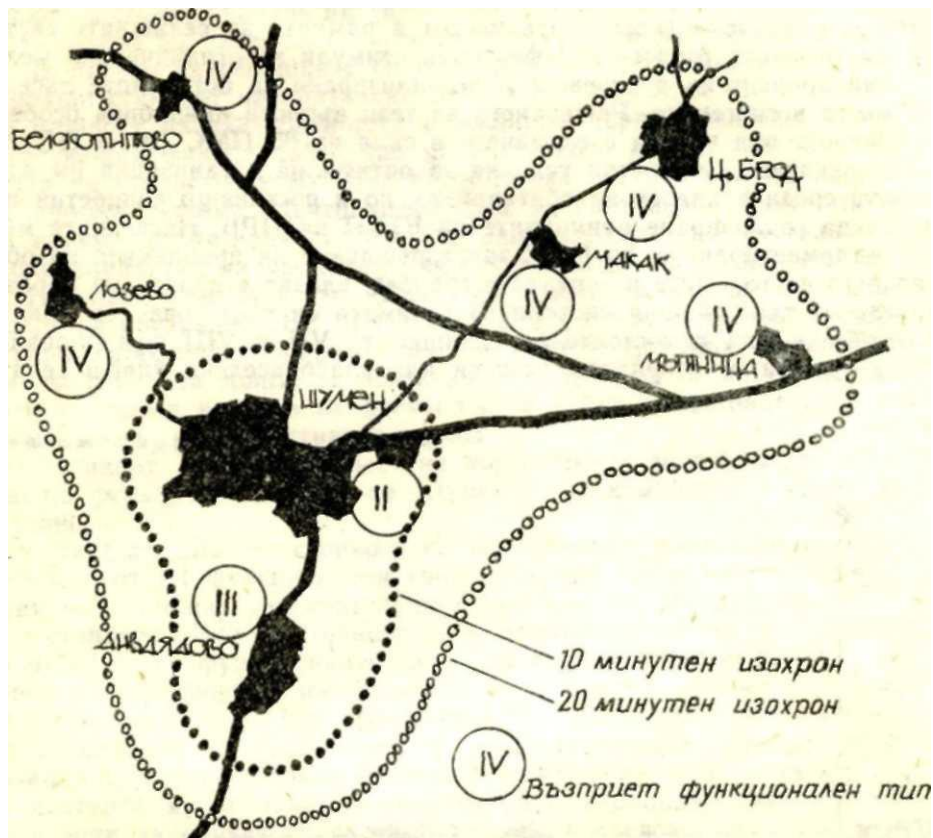
Действащите нормативни ограничения¹ при планиране на населените места в страната ни до голяма степен се основават на функционалния тип на селищата - административни единици. Състоянието и развитието на териториалната структура на населените места изиявява във все по-голяма степен условността на техните граници в пространството на селищната система. Административно определените очертания на селището все по-малко отразяват протичащите жизнени процеси и териториалната им организация. В чертите на административно установените единици - населени места - се проявяват съществени различия в начина на реализация на жизнените функции, обективно формирани от спецификата на териториалната им организация, особено ярко изявени в големите и средните градове². Считаме за неуместно обвързването в редица случаи на нормативните характеристики на жизнената среда с административните граници на селищата, отнасящо се в частност и за организацията на системата „обитаване“. Нормативната база, основана на функционалната типизация, трябва по-добре да отчита териториалната специфика и взаимната обвързаност на жизнените процеси в селищната система. Функционалната типизация, регламентираща нормативните ограничения, следва да се обвърже със структурата на жизнената среда в селищната система, планирана с разработките на ТУП, било то на ниво „зона за обитаване“ или на ниво „ядро и останали селища“, с въвеждане на вътрешни подразделения, отчитащи спецификата на конкретните зони на обитаване.

Пространствената локализация на процеса обитаване в основни линии (заедно с терените на отдиha, общественото обслужване и др.) формира зоните на обитаване като обособена териториална концентрация на жизнени функции. Последните в условията на страната ни се характеризират с относително неголяма площ и незначителни разстояния помежду си. В по-голямата си част те са стабилни образувания, формирани в продължителен период от време и съществуват отдавна като отделни селища. Самостоятелното им развитие е създавало различия в начина на обитаване и в задоволеността с жилищни терени. В голяма степен е целесъобразно съхраняването на тези различия и в бъдеще като условие за жизнеността на селищните формации. В периода на активна урбанизация характерно явление за зоните на влияние на големите и средните градове (селищни системи) е интензивният урбанизация характерно явление за

¹ Правила и нормативи за планиране на населените места - утвърдени 1970 г.; проект - 1985 г., и др.

² В това число и в столицата София

Ядро на селищната система Шумен

зоните на влияние на големите и средните градове (селищни системи) е интензивният механичен прираст на центровете им за сметка на останалите места (зони за обитаване), а също и за сметка на селищата извън тези селищни системи.

Въз основа на анализ на данните за зоните на влияние на бившите окръжни големи и средни градове и на селищните системи, които те организират, публикувани в редица научни изследвания и проекти на ОГП, ТУП,³ в рамките на разработката на ТУП на група селищни системи с център Шумен⁴ бяха

³ Правила и нормативи за планиране на населените места. С., МССУ, КНИПИТУГА 1985.; Техико-икономически показатели за жилищните територии. С., БАН, 1978.

ТУП на група сел. системи В. Търново. С., МССУ, КНИПИТУГА, 1983.

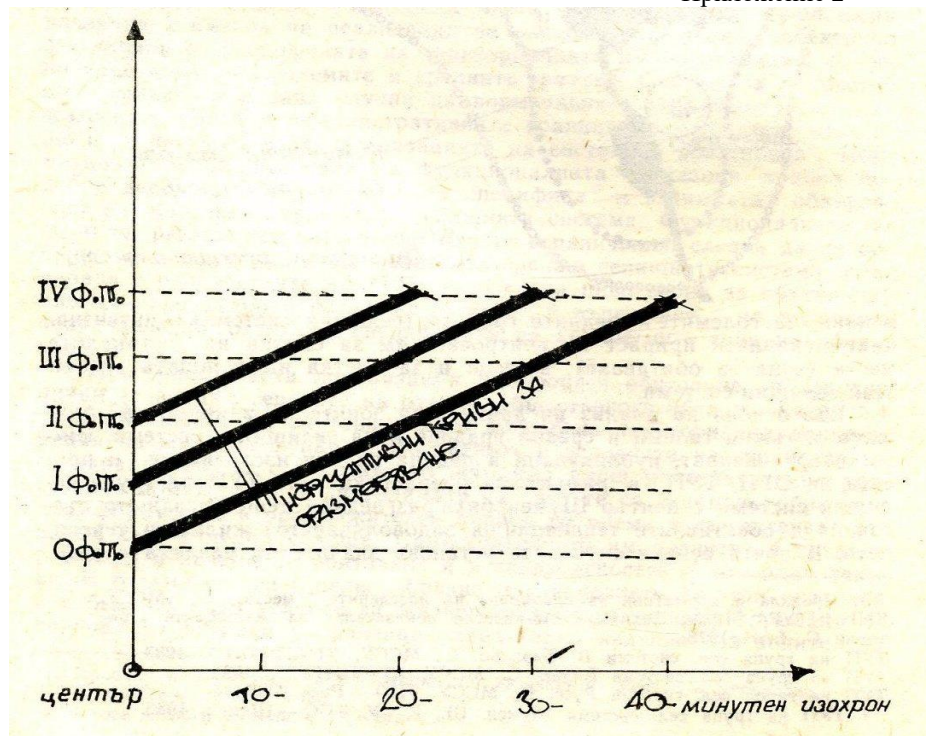
ТУП на група сел. системи Видин. С., МССУ, КНИПИТУГА, 1983.

ТУП на група сел. системи Русе. Р., МССУ, ТПО—Русе, 1985.

⁴ ТУП на група сел. системи Шумен. Ш., КТСУ, ТПО - Шумен, 1986.

разгледани съществуващото състояние и обективните тенденции на задоволяването с жилищни терени - нето. В почти всички случаи се установи значителна разлика в задоволеността на компактният град и на зоните за обитаване в ядрата на селищните системи, дължаща се на редица фактори, включително и нормативните ограничения. Запазването и развитието на индивидуалния облик и степенуването в задоволеността с жилищни терени на зоните за обитаване (населените места) в рамките на селищните системи на големите градове са ефективни стимули за ограничаване механичния прираст на централните и стабилизиране на останалите населени места в системите. Решаването на тези въпроси придобива особена актуалност във връзка с влизането в сила на 65 ПМС и на НС на ОФ, създаващо конкретни условия за оптимална организация на жизнената среда в цялост на обитаването, но и поставящо конкретни въпроси по реализиране принципите на ЕТУП на НРБ. Населените места, регламентирани с 65 ПМС за разрешаване на проблемите на обитаването на големите и средните градове, влизат в ядрата на образуваните от тях селищни системи. В голямата си част това са малки или обезлюдени самостоятелни селища от VII и VIII функционален тип с големи териториални резерви или слабонаселени бивши села

Приложение 2

- присъединени квартали на градовете, т. е. от I и II функционален тип. И в двата случая реалното планиране на тези населени места, както и на останалите селища в ядрото на селищната система, не може да се основе на функционалния им тип.

Въз основа на направените изводи авторите на разработката прилагат за ядрото на селищните системи от I и II функционален тип, формиращи стандарт на обитаване „B" според ЕТУП на НРБ, нормативна стойност на задоволеността с жилищен терен, зависеща не от съществуващия функционален тип на населеното място, а от отдалечеността на съответната му зона за обитаване от центъра на ядрото на селищната система. Централната зона за обитаване (компактният град) приема нормативна стойност на задоволеност, съответстваща на функционалния тип на населеното място - център на селищната система. Населените места извън ядрото на селищната система формират стандарт на обитаване „Б" при задоволеност с жилищен терен, съответстваща на функционалния им тип. Приемат се три типа териториална задоволеност за зоните за обитаване в ядрото на селищната система Шумен - според времето на достъпност с масов автотранспорт до градския център в перспективния период:

- стандарт „B1" - стойност на нормативния показател, съответстващ на функционалния тип на Шумен - за компактната зона на обитаване.

- стандарт „B2" - стойност на нормативния показател за населено място от III функционален тип. Включва зони за обитаване в 10 мин. изохрон на транспортна достъпност - кв. Дивдядово.

- стандарт „B3" - стойност на нормативния показател за населено място от IV функционален тип - за зони за обитаване в 20 мин. изохрон на транспортна достъпност - кв. Макак, с. Лозево, с. Царев брод, с. Белокопитово (Вж. приложение 1). Възприетият подход предлага възможност за използване на съществуващата функционална типизация при оразмеряване на жилищните терени - нето на ядрото, като центърът му запазва номиналния си функционален тип, а останалите зони за обитаване се третира от последователно по-ниски функционални типове в зависимост от времето на масова транспортна достъпност. Общият принцип за прилагане на съществуващата функционална типизация и съответстващите й нормативи за оразмеряване на ядрата на селищни системи с центрове от 0, I и II функционален тип е отразен в приложение 2. Конкретизирането му би могло да се осъществи след цялостен анализ на съответните територии в страната.

Предвид дискусияния характер на темата, редакцията очаква и други становища по проблема.